

Tisztlet Elnök Asszony!

Engedje meg, hogy bemutatkozzam. A nevem dr. Brachinger Tamás. A bajai főiskola docense vagyok. Kutatási területem a civilek és az önkormányzatok kapcsolatainak vizsgálata.

Egy kutatási ösztöndíj keretében - a következő hónapokban - szeretném a mellékelt kutatási program szerint két megyei jogú városban (Kecskeméten és Szekszárdon) megvizsgálni ezt a helyzetet. Meggyőződésem, hogy a döntéshozóknak és a helyi közösségeknek is fontos, hogy minél többet tudjanak a másik félről az egyre olajozottabb együttműködés érdekében. Az adatgyűjtés segítségére lehet mindkét félnek a jövőben,.

Baján, hasonló vizsgálatot végeztünk a közelmúltban.

Szándékomról korábban tájékoztattam Majnay Gábor osztályvezető urat és Pócs Margit referens asszonyt, akik támogatásukról biztosítottak.

Pócs Margittól azt a tájékoztatást kaptam, hogy a december 14-én esedékes bizottsági ülésen előadhatom az Ön bizottságában a tervemet.

Ezúton is kérem Önt, hogy tegye ezt lehetővé napirend előtt vagy az egyebek között!

Üdvözlettel: dr. Brachinger Tamás

dr. Brachinger Tamás
szakcsoportvezető, főiskolai docens
Tamás Brachinger PhD.
senior lecturer

Eötvös József Főiskola
Társadalomtudományi Intézet
Eötvös József College
Institution of Social Science
H-6500 Baja, Szegedi út 2.
(36-79) 524-624/150

A kutatási program ismertetése

A kutatás koncepciója

A hazai önkormányzati rendszer fennállásának 20. évfordulóján sok kutató keresi a válaszokat az elmúlt két évtizedben kibontakozott szisztéma megértéséhez, a továbblépés koncepcionális válaszainak megalkotása érdekében.

Ki-ki a jogi-normatív elemzések, a közgazdaságtudományi, a szervezés-vezetéstudományi vagy a társadalomtudományi vizsgálatok segítségével kívánja érthetőbbé, magyarázhatóbbá tenni a rendszerben tetten érhető zavarokat, hogy a tudomány az eddigiektől árnyaltabb javaslatokat tehessen a fejlődés érdekében.

Kutatói irányultságom társadalomtudományi megalapozottságú. Kutatási területem közelebbről: a civil társadalom, helyi társadalom, önkormányzatok, helyi hatalom, településközösségek működésének, magatartásának, az érdekeltek viszonyának a vizsgálata. Fiatal demokráciánkban a társadalom és a gazdaság szereplői átestek a kezdetleges munkamegosztásból és együttműködésből adódó gyermekbetegségeken, szereptévesztéseken. Történelmi léptékkal nézve viszonylag rövid időn belül kialakultak a partnerség intézményei, amelyek egyes esetekben a versengést, más esetekben a kooperációt szolgálhatják.

A hatékony- és a méltányos együttműködés egyik előfeltétele a másik legitimitásának elismerése. A kibontakozási folyamat – álláspontunk szerint - még sokáig tart.

A hazai önkormányzati rendszer történetében nem feltétlenül kapták meg a kellő figyelmet a helyi társadalmat alkotó településközösségek, lakópolgári társulások. Az önkormányzatiságnak legalább két komponense van: a helyi hatalom és a helyi közösségek. A helyi hatalom leírása sokkal egyszerűbb, mivel kevésbé plasztikus alakzat. Be- és lehatárolását segíti közjogi rendszerünk, pártrendszerünk, a helyi hatalom közhatalmi jellege, ad abszurdum a jogi-normatív elemzések. A helyi társadalmak ezzel szemben rendkívül heterogén képződmények, a tanácsrendszer elhúzódó homogenizációs kísérlete ellenére is sokszínű entitások. Megértésük - mint egy-egy mikrokozmosz is - összetett feladat, amely a statisztikai adatgyűjtésen, kvantitatív vizsgálatokon túlmutató feladat. Mélni kell a mérhetetlent, a szándékok, a magatartások minél pontosabb leírása és megértése alapján. Azért, hogy az önkormányzatiság elementáris magyarázatát kaphassuk meg, a jól bevált módszertant is újra át kell gondolni.

A lakosság bevonása a települések, térségek jövőjére vonatkozó stratégiai tervezési munkáiba az érett demokráciák működésének fontos metódusa.

Hosszabb távon – a nemzetközi példák figyelembevételével – az úgynevezett „deliberatív” demokrácia kibontakozása –természetesen az adekvát társadalmi feltételek mellett egy lehetséges alternatívája a civil közösségek politikai részvételének a döntésekben való autentikus közreműködésükhöz.

Ez akkor is így van, ha a modern demokráciák döntően képviseleti jellegűek, vagyis a közpolitikai döntéshozatalt a választott képviselők gyakorolják. E demokratikus modellben a politikai versenyt nem csupán a politikai érdekcsoportok közötti küzdelem, hanem a közjóról folytatott értelmes társadalmi vita jelentheti. A helyi kormányzás jó kormányzássá alakításában tehát a társadalmi részvétel struktúráinak kialakítása segíthet.

Célkitűzésem, hogy két megyei jogú városban – Kecskeméten és Szekszárdon adatokat gyűjtsünk a civil szervezetek-lokálpatrióta közösségek várospolitika alakításában betöltött szerepéről. A kiválasztott települések népessége, jelenősége (két megyeszékhely), térségi közigazgatási, kulturális, (felső)oktatási, gazdasági centrum jellege alapján feltételezzük, hogy az ott működő civil szervezetek, lokálpatrióta közösségek humán és egyéb erőforrásai esélyt adnak arra, hogy – legalábbis pro forma – meglegyen a feltétele a kutatási célban megjelölt viszonyrendszernek.

Álláspontunk szerint a válaszok keresése az önkormányzatiság fundamentumát, a helyi közösségek öngazgatását érinti.

Válaszokat várunk arra, hogy a formális jelenléten túl milyen módon, mértékben és minőségben alakítják a lokális civil szerveződések a település jövőképét, kezdeményező-e magatartásuk, innovatívok-e a település irányainak kijelölésében, a társadalmi részvétel kultúrája-minősége észlelhető-e a kiválasztott településeken?

A kutatás tervezett módszertana

1. Személyes interjú, strukturált beszélgetések formájában. Az érdekeltek köre településenként:

- döntéshozók (önkormányzati képviselők, esetleg külső bizottsági tagok, akik leginkább találkoznak a lakossági önszervezésekkel,

- a hivatali apparátus köztisztviselői, továbbá a költségvetési intézmények vezetői közül azok a személyek, akik munkakörükből adódóan kapcsolatban állhatnak a kutatási téma szempontjából adekvát kérdésekben a lakossági önszerveződésekkel, civil szervezetekkel,
- a városban működő civil szervezeteket integráló civil „ernyőszervezet” vagy civil kerekasztal vezetője és/vagy a helyi közélettel foglalkozó civil szervezet(ek) képviselői. Nem szerepelnek a vizsgálatban azok a – Sebestény István statisztikus terminológiáját használva – ön- és csoportkiszolgáló, továbbá céltámogató szervezetek, amelyek a kvantitatív megközelítésekben, statisztikákban mindig jelen vannak. A társadalmi önszerveződésben rendkívül hasznosak, de általában egy-egy kiscsoport, költségvetési intézmény sajátos érdekeit jelenítik meg és céljaik ritkán állnak össze – éppen eltérő irányultságuk és személyes elkötelezettségeik miatt – szélesebb körű és hosszabb távú koncepciókká valamilyen integráló erő, például ernyőszervezet hiányában.

2. Tartalomelemzés, amelynek keretében áttekintenénk az adott településen fellelhető, elsősorban önkormányzati forrásokat, dokumentumokat (SZMSZ, koncepciók, rendeletek), amely közvetlenül érintik a lakossági önszerveződéseket (például civil koncepció) vagy amelynek megalkotásában (kimunkálásában) a hivatali apparátuson, a képviselő-testületen (közgyűlésen) vagy városi fenntartású intézményen, városi tulajdonú gazdasági társaságon, városi alapítású közalapítványon kívüli szereplők – lényegében a polgárság különböző csoportjai – értékelhető módon részt vettek. Különösen a hosszútávú (ciklusokon átívelő) tervezés dokumentumai fontosak a számunkra, amelyek vannak civil „szerzői”.

Baján, 2010-12-06.

dr. Brachinger Tamás

Határozati javaslat

Tárgy: „Civil szektor-önkormányzat kapcsolata” kutatás lefolytatása

1. Szekszárd Megyei Jogú Város Önkormányzatának Humán Bizottsága támogatja a dr. Brachinger Tamás főiskolai docens által kezdeményezett civil kutatás lefolytatását Szekszárd Megyei Jogú Város területén.
2. A Humán Bizottság felkéri a Polgármesteri Hivatalt, a Szekszárdi Civil Kerekasztalt és a Tolna Megyei Civil Szolgáltató Központot a kutatásban való együttműködésre.

Határidő: 2011. június 30.

Felelős: Csillagné Szánthó Polixéna HB elnöke